Ročník XV. V Budapešti, 21. marca 1908. Číslo 12.

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNASŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 « — «
Na štvrt roka — — 1 « 20 «
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majitel' a vydavatel':
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavatel'stvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novín ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stlpcového nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Oslavovanie dr. Jána Csernocha.

Zvláštnym predmetom porady kresťanskej ľudovej strany dňa 12. marca o 7. hod. večer vydržiavanej bolo oslavovanie čanádskeho biskupa dr. Jána *Csernoch.* Vysoké vyznačenie vždy verného a horlivého jej člena našu kresťanskú ľudovú stranu naplnilo úprimnou radosťou, jejžto zrejmým dôkazom bolo oduševnené oslavovanie nového arcipastiera zo stránky všetkých na porade prítomných.

Ku tejto slávnostnej príležitosti dostavili sa: gróf Ferdinand Zichy, gróf Aladár Zichy, minister okolo osobnosti kráľa, Edmund Beniczky, Franc Buzáth, Béla Csitáry, Franc Csizmazia, Franc Darányi, dr. Alexander Ernszt, Jozef Farkas, Emil Gyuriss, Karol Hencz, Július Jánoky-Madocsányi, Alexander Karácsonyi, Pavel Kovács, Ján Molnár, Béla Nyáry, Béla Rakovszky, Alexander Simonyi-Semadam, Georg Szmrecsányi, Mikuláš Zboray, krajinskí vyslancovia; Štefan Friedreich, Michal Dömötör, Béla Landauer, Béla Túri, Dezider Szegh, Štefan Zlinszky, Štefan Mócsy, Zoltán Botka, vonkajší členovia.

Ako biskup dr. Ján Csernoch do dvorany kruhu vkročil zo všetkých strán vítali ho hlučnými ováciami i predstúpil hneď krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Franc *Buzáth* a pozdravil biskupa Csernocha nasledujúcou rečou:

Osvietený pane! Veľactení priatelia! Z pove-

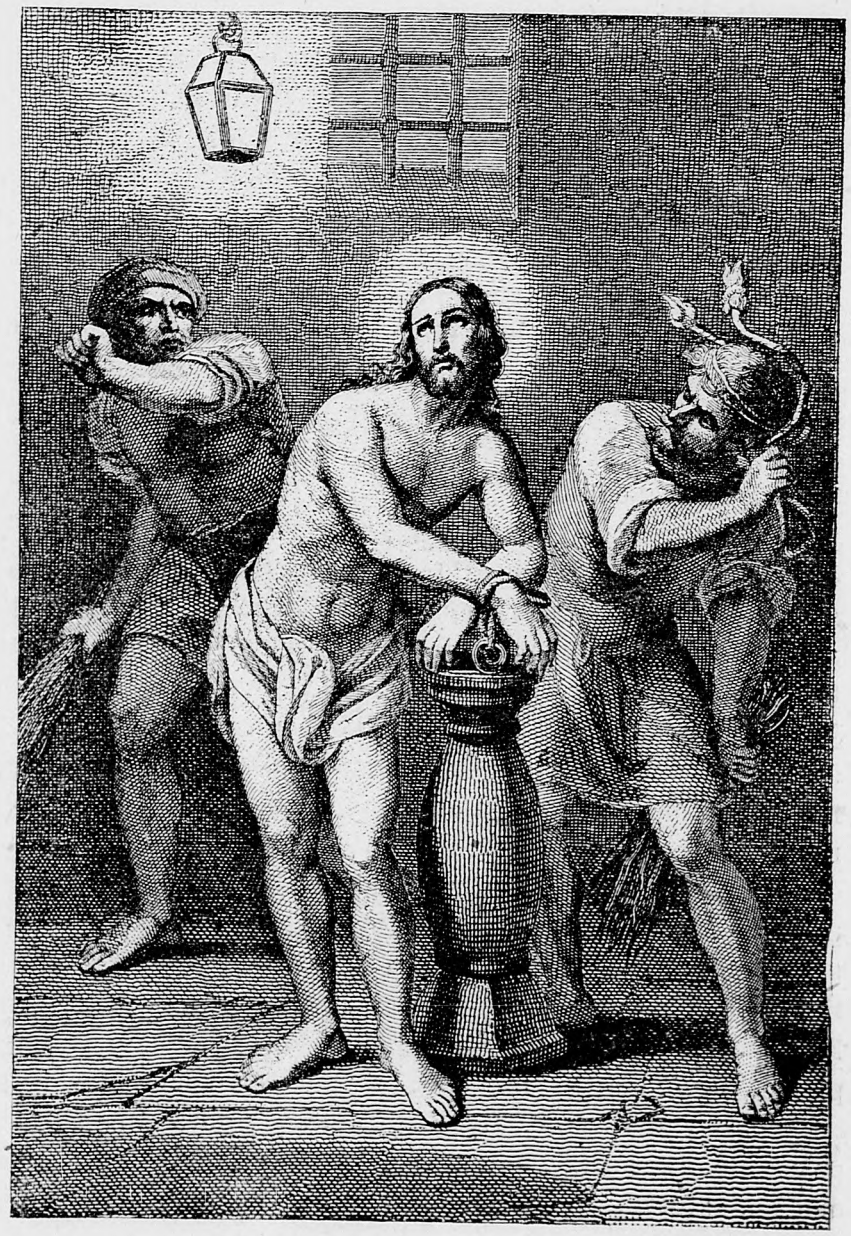

Kriste, ktorý si bol pre nás bičovaný.

renia snemovej ľudovej strany kresťanskej mne sa dostalo toho zvláštneho šťastia, že osvietenosť tvoju z príležitosti vymenovania za čanádskeho biskupa srdečne pozdraviť môžem. (Hlučné éljen.) S najväčšou ochotnosťou činím zadosť tomuto povereniu, bo v osobnosti osvietenosti tvojej takému mužovi dostalo sa tohoto vyznania, ktorý v ohľade vlasteneckom a na poli cirkevnom zadovážil sebe zvláštnych zásluh a práve preto nezvratnú úctu a lásku vydobyl si sebe zo stránky každého. Veľká je naša radosť ale aj preto, bo vysoké vyznačenie dostalo sa snemovej ľudovej strany, s nami spolu cítiacemu a účinkujúcemu členovi, ktorým stal si sa v takom čase, keď za vyznávanie jej zásad prenasledovanie a útrapy očakávaly patričných; pripojením sa ku snemovej ľudovej strane, nechcel si sebe zabezpečiť budúcnosť, ba práve zrieknutím sa jej, záležitosti tvojej cirkve, dľa možnosti a najlepšieho presvedčenia tvojho i na poli politickom chcel si zastupoval. Práve preto, ačkoľvek som toho presvedčenia, že tvoju skvostnu hodnosť ďakovať máš nie tomu politickému stanovisku, ktoré si zaujímal, predsa aj v politickom obore vyvinuté, bezžistné, v každom ohľade tak osožné účinkovanie tvoje nemálo prispelo ku tomu, že zvlášne zásluhy tvoje odmenili. Tvojemu vymenovaniu priylastňujeme preto aj istej potitickej významnosti. Dobre viem, že si ty nehladal tohoto vyznačenia a že ťa hľadali druhí, ktorí ťa nevedeli postrádať a cítili potrebnosť toho, aby si v tebe získali muža v cnosťach bohatého a postavili ťa na čelo biskupstva ku jeho zveľadeniu a blahu. Osvietený pane! Kroz tvoje vymenovanie zaujímaš stav verejnoprávny, v tomto stave budeš členom druhého Domu krajinského snemu. S týmto ako zákonodarca prišiel si do nových okolností. Zmenené okolnosti možno k tomu ťa budú nútiť, aby si dľa tvojho rozhodnutia zákonodarské právo uplatňoval v druhom Dome krajinského snemu, lež aj v tomto páde popraj nám nádeje, že ťa aj napozatým za svojho považovať môžeme, nech nám aspoň toto nahradí tú ztratu, ktorú by sme mali z toho, keby si nás opustil. Ostávaj i napozatým naším politickým priateľom, učiň nás, prosíme, aj ďalej tvojej lásky účastných. My z našej stránky ubezpečujeme ťa navždy o našej úcte, láske a oddanosti, ktorými citami sme sa všetci ku tebe chovali. Prijmi naše úprimné blahoželania. Zo srdca ti prajeme, aby účinkovanie tvoje v hodnosti biskupskej, pre tvoje biskupstvo a pre vlasť bolo blahonosné. I keď sa s týmto do ďalšej blahosklonnosti tvojej odporúčame, tomu blahoželaniu dávame výrazu: Živ ťa Boh na mnohé letá! (Hlučné éljen.)

Biskup dr. Ján Csernoch na toto pozdravenie odpovedal nasledujúcou rečou:

Veľactení priatelia! Hlbokou dojatosťou ďakujem za osvedčenie priateľskej lásky, ktorému tak vznešenými slovami dal výrazu veľazaslúžený člen našej strany Franc Buzáth. Tieto slová len upevnia ten zväzok, ktorý ma posiaľ pútal ku ľudovej strane, jejžto bezžistným a verným členom som bol od počiatku a chcem byť aj na budúcnosť. (Éljen!) Len po veľkých zápasoch a premožením mnohých predsudkov mohli sme veľké obecenstvo o čistote našich snáh presvedčiť, o tom toliž, že my nechceme iného, ako svätým záležitosťam našej vlasti slúžiť, ako cirkve a kresťanstvu zapríčinené rany liečiť a ľudu na pomoci byť v nesčíselných jeho trápeniach. V hrozne ťažkých okolnosťach vystúpili sme na bojište, s nejedným prúdom nepriateľským prišlo nám zápasiť a mnohokráť i proti ťakým sme sa museli postaviť, čo keď aj nie dľa totožnosti politických náhľadov, lež ohľadom stanoviska jejich v kresťanských otázkach zaujatého, najbližšie stáli ku nám. Zo všetkého tohoto vymohla nás múdrosť našich vodcov (Éljen!) v čom im pomáhala naša trpezlivosť s náhladmi druhých a naša vzájomná láska ako zvláštny zväzok našeho sdruženia. Táto láska poskytovala váhy našej strane a činila možným, že ačpráve nás dľa počtu menej bolo, medzi veľkými strankami politickými predsa sme sa vedeli uplatniť. A tu ja mojich politických priateľov prosím aj na budúcne, aby trpezlivosť mali s náhľadami jedon druhého, aby sa s láskou chovali jedon ku druhému, ako sa to ostatne sluší na stránku kresťansko-politickú.

Ku stránke, s ktorou som natoľko srástol a prežil dni radostné a žalostné, verným chcem byť aj napozatým. (Hlučné éljen!) Podržte ma, prosím, aj vy vo vašej láske a blahosklonnosti, čo dokážete aj tým, keď ku mojej inštallácii sa všetci osobne dostavíte, ku čomu vás už teraz srdečne povolávam. Požehnaj vás Boh!

Prítomní hlučnými manifestáciami oslavovali osvieteného pána biskupa, po čom gróf Aladár Zichy, ako predseda zahájil poradu, v ktorej sa pojednávalo o vnútorných záležitosťach. Za nových vonkajších členov prijatí sú: Dezider Szegh, novinkár; Georg Kállay, statkár (Kállo-Szellye); Koloman Farkas, slúžny; Aladár Kiss, professor hlavného gymnázia.

Georg *Szmrecsányi* oznámil, že na krajinskom sneme zamýšla interpellovať v záležitosti ľudí z Horniakov, ktorí posiaľ mali právo na základe parity prevádzať v Rakúsku obchod priemyselný z dom do domu, teraz ale rakúska vláda vydala nariadenie, ktorým sa krom drotárstva, malý priemyselný obchod z dom do domu naším ľuďom zakazuje. Sklenári a iní čo kupčili z dom do domu s norimberským tovarom, pozbavení sú prameňa výživy a na stá našeho ľudu uvalené je do najväčšej biedy.

Porada jednohlasne uzavrela túto vážnu a spravodlivú záležitosť na sneme všemožne podporovať. Predseda na to zaklúčil poradu.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Podivu hodný je náš ľud katolícky, s ak veľkým oduševnením shŕňa sa okolo zástavy Jednoty Katolíckeho Ľudu. Po všetkých stranách krajiny boly už posiaľ veľké shromaždenia, v ktorých utvorili katolícku Jednotu. Deň 8. marca bola ale posiaľ ešte len druhá nedeľa a Jednota má už na stá a stá členov. Čím viacej aj nepriatelia katolíkov mlčia o tom pohybe, alebo pomluvami stavajú sa proti nemu, tým viacej horlí ľud a oduševňuje sa za Jednotu Katolícku, bo len v tejto ustanovizni spatruje základ a zabezpečenie svojho časného a večného blaha. Ešte viacej takých nedieľ Jednoty a katolíci celého Uhorska budú sa nachodiť v jednom tábore a pod jednou zástavou so znakom svätého kríža.

Behom mesiaca marca vydržiavané boly Jednotu utvorujúce shromaždenia aj v nasledujúcich obciach:

Vágszerdahely (stol. prešp.). Veľké shromaždenie vydržiavné dňa 1. marca v katolíckej škole cieľom utvorenia Jednoty. Shromaždenie zahájil zápalistou rečou, miestny horlivý farár Jozef Wojtek. Neunavený podporovateľ katolíckych pohybov August Gramantik zriedkavou výrečnosťou vykladal vznešené ciele Jednoty. Pod dojmom tejto reči prítomni utvorili hneď Jednotu a prihlásilo sa ku nej odrazu 64 členov. Pri prevedení miestnej organizácie za miestneho správcu vyvolený bol jednohlasne farár Jozef Wojtek. Za vodcov skupenín vyvolení sú: Štefan Prikaszky, organista a učiteľ, Jozef Radványi, učiteľ, Jozef Szerencsés, predseda kresťanského úverkového spolku. Štefan Radimák starší, Ciprian Hindak, Ľudvik Bohuniczky a Jozef Suri. V organizácii sa s celou silou pokračuje.

Jókeő. Ľudové shromaždeniae, vydržiavané dňa 8. marca. Jednotu utvorili so 123 členami. Za miestneho správcu vyvolený je farár Béla Rudrof. Vodcevia skupenín sú: Pavel Bednárik, Ján Kollár, Ján Holloš a Mikuláš Sparek.

Lipnó (stolica Baranya). K obrane katolicizmu utvorili jednohlasne katolícku Jednotu a previedli miestnu organizáciu.

Baranyaszentmiklós. Shromaždenie s utvorením Jednoty, ku ktorej pristúpilo 60 členov.

Kucora (stolica Bács). Ľudnaté shromaždenie. Jednotu utvorili s veľa členmi a previedli miestnu organizáciu.

Pozsony-Taksony. V shromaždení dňa 8. marca držanom utvorili Katolícku Jednotu, ku ktorej prihlásilo sa hneď 105 členov. Za miestneho správcu vyvolený je farár Pavel Froch. Vodcovia skupenín sú: Ján Hrotkó mladší, Franc Bély, Michal Bosák, Ján Bosák a Vincenc Horváth.

Védfalu (stolica Szepes). Utvorenie katolíckej Jednoty pričinením farára Jána Lipcsei. V organizácii sa pokračuje.

Láposbánya (stol. Szatmár). Ľudnaté shromaždenie s utorením Jednoty, ku ktorej prihlásilo sa posiaľ 88 členov.

Csehi a Barcs (stol. Zala). Katolíci shromaždili sa vo veľkom počte z oboch obcí a utvorili jadnohlasne Katolícku Jednotu,

Hernádtó (stol. Szepes). Utvorenie Jednoty v ľudnatom shromaždení. Miestna organizácia je prevedená. Vyvolili miestneho správcu a 14 vodcov skupenín.

Solymár. V prítomnosti 200 katolíckych občanov utvorenie Jednoty.

Pecöl (stolica Vas). V shromaždení dňa 8. márca utvorenie Jednoty Katolíckeho Ľudu. V organizovaní sa pokračuje.

Boldogfa a Réthe. Katolícke obyvateľstvo do posledného chlapa pripojilo sa ku utvorenej Jednote Katolíckeho Ľudu.

Magyar-Kanizsa. Shromaždenie veľmi pekne vypadlo. Ku utvorenej Jednote pristúpilo veľa členov.

Rábahidvég (stolica Vas), 120 členov pristúpilo ku Jednote v utvorujúcom shromaždení.

Boroszló (stolica Bars). V prítomnosti 200 katol. občanov vydržiavalo sa utvorujúce shromaždenie Je-

dnoty. Rečnil Kaplán Matej Pál o cieľoch Jednoty. Za miestneho správcu vyvolený je farár Peter Knezy.

Veľké shromaždenia s utvorením Jednoty boly v obciach: **Ada, Bánokszentgyörgy** (stolica Zala), **Pesthidegkút, Békésszentandrás, Bataszék** (stolica Tolna), **Gombos, Gilvács** (stolica Szatmár), **Ásvány** (stol. Győr), **Szárföld** (stolica Sopron), **Hegykő** (stol. Sopron), **Apar** (stolica Tolna), **Mád** (stolica Zemplén), **Aknasuhatag** (stol. Máramaros).

Endrefalva (stol. Nógrád). Vo veľkom shromaždení rečnili farár Gabriel Boda, kaplán Jozef Horváth, Gejza Cservenka, organista a učiteľ, po čom všetci prítomní aj s intelligenciou vstúpili do Jednoty. Miestny správca je dekan-farár Gabriel Buda. Za vodcov skupenín sú vyvolení: Anna Borus, učiteľka, Franc Deák, Augustin Bartos, Alexander Papp, Štefan Holecz, Jozef Serfőző, Michal Kiszely, Michal Bartus.

Hontnádas. Ľudnaté shromaždenie, v ktorom rečnili farár Rudolf Némethi a kaplán Matej Bucsek. Jednota je utvorená. V organizácii sa pokračuje.

Karancskeszi (stol. Nógród). Utvorenie Jednoty. Dekan-farár Emerich Kaposztássy v zápalistej reči predniesol ciele Katolíckej Jednoty. V organizácii sa pokračuje.

Szakcsi. Miestna organizácia utvorenej už Jednoty. Voľba miestneho správcu a vodcov skupenín.

Zsére (stolica Nyitra). Shromaždenie s utvorením Jednoty. Predsedal miesto krajinského vyslanca kresťanskej ľudovej strany Júliusa Jánoky-Madocsányiho farár Pavel Kuna. Rečnili Imrich Karsay a Anton Hanusz. Za miestneho správcu vyvolený je farár Pavel Kuna. Zo shromaždenia poslali telegrafičné pozdravenia osvietenému pánu biskupovi nitrianskemu a vodcom Jednoty katolíckeho ľudu.

Kolozsvár. Veľké shromaždenie so slávnostným utvorením Jednoty.

Vágmedencze (stolica Nyitra). Ľudnaté shromaždenie v katolíckej škole. O potrebnosti a cieľoch Katolíckej Jednoty rečnili: Dekan-farár Jozef Chmela a Augustin Csury. Do Jednoty dalo sa zapísať hneď 50 členov. Za miestneho správcu vyvolený je dekan-farár Jozef Chmela. Vodcovia skupenín sú: Alojz Modrovszky a Michal Gazsó.

Derek (stolica Gömör). V utvorujúcom shromaždení rečnil Franc Dusek. Katolícka Jednota sa jednohlasne utvorila.

Veľké utvorujúce shromaždenia boly v obciach: **Adony** (stolica Fehér), **Erzsébétváros** (stol. Kiskükölő), **Ráczmecske** (stol. Baranya), **Veszprém, Vállaj.**

Nagydivény (stolica Trencsén). Utvorujúce ľudové shromaždenie obrovských rozmerov. Viacej tisíc prítomných občanov jednohlasne a s oduševnením utvorili Katolícku Jednotu. Shromaždeniu predsedal horlivý farár Ján Czvincsek, zápisnicu viedol Gejza Szmutny. Hlbokým dojmom početnému obecenstvu rečnili: Tomáš Ruzsicska, kaplán zo Žiliny a dr. Ján Brezsný, žilinský pravotár. Za miestneho správcu vyvolili jednohlasne Jána Czvincsek, farára nagydivényskeho a pre každú obec 1—2. vodcov skupenín. Členov pristúpilo ku Jednote ešte pred utvorením 300. Telegrafičné pozdravenia poslali: Imrichovi Bende, biskupovi nitrianskemu, krajinskému vyslancovi a predsedovi Jednoty Štefanovi Rakovszkymu, dr. Ottokárovi Prohászka, hlavnému županovi Smialovszkymu, krajinskému vyslancovi dr. Alexandrovi Ernszt. Pri všeobecnom hlučnom oduševnení za protektorku vyvolili grófku Gejzovu Csáky z Budatína a za protektorov grófa Vilhelma Batthyány, biskupského koadjutora z Nitry a grófa Gejzu Csákyho z Badatína a predostreli vyvolených stredišťu ku potvrdeniu. K udržaniu poriadku prišiel okresný slúžny Cselkó s ôsmimi žandármi, k zakročeniu ale nemal ani najmenšej príčiny, bo sa toto obrovské shromaždenie v najväčšom poriadku viedlo a aj zakončilo!

Hore sa katolíci po všetkých stranách Uhorska! Nech nenie ani jedna dedinka, kde by sa neutvorila Jednota Katolíckeho Ľudu. Len pod zástavou Jednoty zvíťaziť môžeme nad nepriateľmi našeho náboženstva.

Porada «Jednoty Katolíckeho Ľudu» v Ostrihome.

Na pozvanie predsedníctva «Jednoty Katolíckeho Ľudu» shromaždilo sa duchovenstvo stolice ostrihomskej dňa 10. marca v Ostrihome, aby v záležitosti organizácie tohoto katolíckeho pohybu poradu viedlo. Porade predsedal sám generálny vikár arcibiskupský osvietený pán biskup Ludvik *Rajner*. Prítomní boli takmer všetci duchovní stolice ostrihomskej. Slávna hlavná kapitula zastúpená bola tiež mnohými členami.

Z Ostrihomu boli prítomní: Dr. Ján *Csernoch*, čanádsky biskup; präláti kanoníci: Dr. Georg *Andor*, Michal *Bogisich*, Jozef *Brühl*, dr. Július *Fehér*, Ján *Graeffel*, dr. Franc *Horváth*, dr. Teofil *Klinda*, dr. Štefan *Roszival*, Franc *Schiffer*, Karol *Vezinger*, Elemér Eitner, succentor, Vilhelm Guzsvenits, direktor präparandie; farári: Ludvik Pesger, Daniel Keménffy, Viktor Mátéffy. Primaciálny sekretár Štefan Csárszky, zápisník svätej stolice Béla Haliczky, obradník dr. Štefan Breyer, správca a pápežský komorník Ignác Számord; professori bohoslovia: dr. Georg Krammer, dr. Gustáv Pécsi, dr. Michal Török; kapláni: Ján Skoda, Karol Paner, Jozef Marczy. Farári z okolia: Franc Koperniczky, Štefan Erdössy, Karol Seyler a mnohí iní.

Zo stredišťa prišli ku porade: pápežský prälát-kanonik a krajinský vyslanec Ján *Molnár*, pápežský komorník a krajinský vyslanec dr. Alexander *Ernszt*, krajinský vyslanec Georg *Szmrecsányi*, hlavný správca Jednoty Katolíckeho Ľudu Karol *Szentiványi*, hlavný tajomník Katolíckej Jednoty Štefan *Haller* a redaktor «Alkotmányu» Béla *Túri*.

Poradu zahájil o 10. hodine generálny vikár osvietený pán biskup Ludvik *Rajner*. V hlboko úvažnej reči zahajujúcej povedal: Na sociálnom poli spatrujeme samé pohyby. Vždy nové zápasy povstávajú: nižšie vrstvy usilujú sa do výšky, tí čo posiaľ menej práv mali a menej sa mohli uplatňovať, žiadajú si väčších práv a väčšieho vplyvu. Tento pohyb vála na površie celú kopu spoločenských otázok. Pripravuje sa celkom nové spoločenské sriadenie, toto ale každý má brať do ohľadu, kto sa nechce vystaviť zástoju podriadenému. My katolíci sme posiaľ v mnohom ohľade i tak boli podriadení. Nie preto sme hliveli v tejto inferiorite, podriadenosti, ako keby sme našou počestnosťou, vzdelanosťou, prácou a mravnosťou neboli vstave zabezpečiť si najprvšieho miesta, aké nám v spoločnosti prislúcha, lež poneváč z jednej stránky veľa sme prehliadali, z druhej stránky ale v mene pokoja a lásky odstupovali sme od požadovania najhlavnejších práv našich. Celý vplyv popúšťali sme radšej tým, čo s vysokými frázami vystupovali a všetky miesta bezohladne aj zaujali. Zaujali miesta vo vedách, v priemysle a vo verejných úradoch, ako aj na poli verejného hospodárstva, nás ale vytisti do pozadia. Tejto zaostalosti a podriadenosti našej druhou a snáď najhlavnejšou príčinou je aj to, že sme neboli sriadení. Nebolo takého sväzku, ktorý by nás bol spájal a takého sdruženia, ktoré by všetkých katolíkov v jedno pevné teleso bolo spojilo. Po jednotlivých miestach aj povstaly síce kde-tu sdruženia a spolky, tieto ale slúžily len záujmom miestnym, katolici Uhorska vôbec neboli organizovaní v pevné sdruženie a následkom toho s vytisnutím do pozadia katolíkov zaujali všade prvé miesta tí, čo boli sorganizovaní a sdružení.

Tomuto ale treba už raz koniec urobiť. Pri novom sriadení spoločnosti zaujať musíme to miesto, ktoré nám dľa našej počestnosti, vzdelanosti, pracovitosti a mravnosti vo verejnom živote prislúcha. Vtipom, božskou milosťou osvieteným, vznikla myšlienka «Jednoty Katolíckeho Ľudu». Túto myšlienku žiada si vysvetliť predsedníctvo Jednoty Katolíckeho Ľudu duchovenstvu stolice ostrihomskej tým cieľom, aby túto katolícku ľudovú ustanovizeň podporovalo a v obore svojho účinkovania organizovalo a rozširovalo. I on sám — povedal konečne osvietený pán biskup — len preto prijal predsedníctvo tejto porady, aby dokázal, ak veľmi sa odušev̆ňuje za Jednotu Katolíckeho Ľudu.

Reč osvieteného pána biskupa hlboký dojem učinila na prítomných, čomu výrazu dali hlučným schvalovaním.

Štefan *Haller*, hlavný tajomník «Jednoty Katolíckeho Ľudu» vysvetlil potom potrebnosť utvorenia Jednoty a jej šľachetné ciele, vyzdvihol zvlášte potrebnosť toho, aby čo možno v najširších rozmeroch rozšírená bola aj v triedach takrečenej intelligencie. Pekná reč hlavného tajomníka vzbudila všestrannú pozornosť.

Karol *Szentiványi*, hlavný správca «Jednoty Katolíckeho Ľudu» zápalistou rečou poukázal na to, ak je veľmi zapotreby, aby v práci organizovania Jednoty účasť bralo v prvom rade katolícke duchovenstvo. Freimaureri, ako terajšia veľmoc, ukazujú jednostajne na parlament, na vedeckú akademiu a universitu a hovoria ľudu: všetko toto ti dám, keď predomnou na zem padneš a budeš sa mi klaňať. Nenie preto divu, že mnohí, čo chcejú ku volačomu prísť, neopovážia sa verejne vyznať svoje katolícke náboženstvo. Od tohoto nátlaku oslobodiť treba katolíkov. To ale stať sa môže len skrze Jednotu Katolíckeho Ľudu. Ohnivú reč prijali prítomní s hlučnými výkrikami.

Dr. Alexander *Ernszt* predostrel porade návrh, aby shromaždenia cieľom utvorenia Jednoty Katolíckeho Ľudu na území a vo všetkých obciach stolice ostrihomskej vydržiavané boly naraz *v nedeľu dňa 5. apríla. Toto nech je nedeľa Katolíckej Jednoty pre celú stolicu ostrihomskú.*

Pápežský prälát a krajinský vyslanec Ján *Molnár* poďakoval sa osvietenému pánu biskupovi za ochotné predsedníctvo a duchovenstvu stolice za oduševnené súčastnenie sa v porade.

Po čom osvietený pán biskup za hlučných ovácií zakľúčil poradu.

O smrti.

Zomreť toľko znamená, jako prejsť na druhý svet. Keď zomreš, na veky budeš v nebi, alebo v pekle.

Zomreť toľko znamená, jako ztratiť a opustiť to, čo na tomto svete máme, a čo smrťou ztratíme, to už viac nikdy nenadobudneme.

Príde čas, že sa budeme musieť odtrhnuť od rodičov, od príbudzných, od svojich nádherných bytov, od príjemnej zahrady, od rôľ, od šperkov, od úradu, od rúcha. Či chceš, alebo nechceš, stať sa to musí.

Pri smrti musíme všetko opustiť; všetko do iných rúk prejde. Nič iné, len hriechy a dobré skutky nás budú sprevádzať na druhý svet.

Smrť je veľmi hroznou boháčovi, ale ešte o mnoho hroznejšou je ona takým ľuďom, ktorí nemajú dobré skutky.

Jednako prichádzame na svet, ale rozdielne opúštame svet. Nič nenie tak isté, jako to, že zomreme; nič nenie neistejšie, jako to, kedy a jako zomreme. Nevieš, či nezomreš nenadále, alebo pomaly; doma, alebo vonku; v mladom veku, alebo v starobe; či zomreš o rok, alebo dnes; či to tedy nenie opovážlivosťou odkladať pečovanie o dušné spasenie.

Keby si mal príležitosť toľko si nabrať z pokladov kráľovských, koľko sa ti len páči, aby si oplýval hojnosťou i s rodinou svojou až do smrti; či by si zameškal použiť tú príležitosť, domnievajúc a mámiac sa, že však aj neskôr to môžeš učiniť?

Keď majú vojaci príležitosť svot život zachrániť, alebo nepriateľské mesto vykoristiť, podivnou rýchlosťou preskúmajú všetky domy a kúty, aby dobrú príležitosť čím skorej a úplnejšie použili.

A hľa, my máme príležitosť vyhnuť hnusnému peklu a večne trvajúcim mukám ukrutným a nadobudnuť si nebo; nevieme ale kedy príde temnosť smrti a vtedy už bude neskoro o tie veci starať sa.

Bárs snáď máš dosť základnú nádej, že neopustíš tak chytro a náhle tento svet, predsa je to potrebné, aby si pilným a bedlivým bol na veci dušného spasenia; lebo predsa sa len musíš obávať toho, či tá smrť nepríde prv, nežli si to ty myslíš?

Uteká čas, plynú roky; a preto čím osožnejšie treba použiť ten drahý čas.

Však v krátkom čase svojho života zaslúžiť si môžeš život večný. Krátky je čas boja a práce, večný je čas blaženosti a radosti.

Dr. Zpreserán.

POLITICKÉ CHÝRY.

Krvavé demonštrácie socialdemokratov.

Okružné cesty hlavného mesta v piatok dňa 13. marca večer ozývaly sa výstreľami z revolverov a tiekla krv policajtov a robotníkov. Červení socialdemokrati predstavili sa v jejich červenej, ba krvavej barve. Použili prostriedok najhroznejšieho vandalizmu. Čo je príčinou tohoto terrorizmu a krvepreliatia? Za slohodné volebné právo vyrútili sa na okružné cesty hlavného mesta s revolvermi, ostrými nožmi a kyjakmi. Za to volebné právo nešianali životov a majetku pokojných občanov, ktoré ešte ani neznajú a o ktorom minister vnútra gróf Andrássy verejne povedal, že ním nebude ukrátená trieda robotnícka a že aj samým socialdemokratom dostane sa spravodlivosti zodpovedne mandátov. Židovskí vodcovia socialdemokratov vzdor tomu vo schôdzkach a shromaždeniach od týždňov najnesvedomitejším spôsobom búrili robotníkov, aby terrorizovali zákonodarstvo a politikov, aby nahnali strachu pokojnému obyvateľstvu hlavného mesta Budapešte. Z nasledujúcich úryvkov presvedčíme sa:

Ako búrili ľud socialdemokratickí vodcovia!

V nedeľu dňa 8. marca držali socialdemokrati veľké shromaždenie v mestskom lesíku. Hlavný rečník bol socialdemokratický židovský vodca Jakub *Weltner* a štval robotníctvo nasledujúcimi slovami:

«Robotníctvo Uhorska nenie v parlamente, treba teda boj na ulici rozhodnuť. V každej krajine, kde môžu zákonnými prostriedkami vystupovať, bojujú zákonnými prostriedkami. **Lež tam je príklad Ruska, Portugálska a**

Španielska. V takých krajinách, kde pozbavia ľud toho, aby bojoval zákonne, **tam pracuje bomba, dýka a nož**».

Nenie tomu divu, že následkom tých poburujúcich slov prijalo socialdemokratické shromaždenie nasledujúcu rezolúciu:

«Proti ľud klamajúcej a slovo nedržiacej vláde nech sa v čaty postaví robotníctvo krajiny. **L'udu pozostáva len rozhorčenosť boja a odhodlané bojovanie, bo nemá čoho ztratiť a len vyhrať może**».

Lež toto nebolo ešte dosť. V samý večer krvavej demonštrácie, keď sa socialdemokratickí robotníci shromaždili pred redakciou socialdemokratických novín «Népszava» Jakub *Weltner* von oknom búril ich tymito slovami:

«Prišiel konečne čas, aby sme v boji od pätnásť rokov vedenom zvíťazili. Platených nájomníkov vlády nech sa nikto neľaká, bojujte s tou istou zbraňou, ako tí, čo proti vám vyjdu. **Kto sa dnes večer domov navráti, má vedieť, že dnes veľký krok podujal v záujme ľudu. My budeme ďalej bojovať, bojujte ďalej aj vy**».

Srážka s policiou.

Takýmito slovami rozdráždené robotníctvo, rozdelené vo veľké trupy tiahlo v piatok večer ku okružným cestám, kde ich na rohoch ulíc zastavila policaj na koňoch a pešia. Na opätné oslovenie policie k rozptíleniu sa odpovedali socialdemokrati výstreľami z revolverov a hádzaním kamenia. Guľky revolverov ranili viacej policajtov. Strieľali ale socialdemokrati aj do oblokov a vybíjali okná velkých obchodov. Až kolo polnoci poštastilo sa policajtom socialdemokratov z ulíc povyháňať.

Pri krvavej demonštrácii lapení socialdemokrati.

Ján Ferbalik, Ákos Davidovics, Jozef Baum, Štefan Janek, Sándor Onody, Ludvik Vég, Karol Sáfrany, Miksa Klein, Samu Rozenzweig, Rudolf Brenner, Ján Pafrik, Ladislav Nagy, Štefan Holosi, Štefan Domonkos, Marek Sabelmann, Ludvik Benes, Izidor Fischer, Jenö Weisz, Franc Rothmüller, Jozef Gezula, Ignác Valasko, Eugen Polczner, Ludvik Dunai, Armin Singer, Franc Rudig, Ladislav Nagy, Ármin Fridmann, Rudolf Goldschmiedt, Ernest Krammer, Adolf Ungár, študent university, Béla Koppel, študent university, Izidor Jakobovics, študent university, Ludvik Szilágyi, student university, Miksa Schlesinger, Jozef Czenk, Jozef Baka, Samuel Kámán, Gejza Lénárt.

Do väzenia štátneho fiskalátu sú odvedení: Ján Nyakos, Ján Dervalics, Ákos Davidovics, Štefan Bakos, Štefan Janek, Šándor Onody, Ludvig Vég, Jozef Baum. Týchto pristihla policaj ako vybíjali okná a búrili ľud. Našli aj pri nich ostré nože a kamene.

Interpellácia na sneme.

V záležitosti krvavej demonštrácie interpelloval na sneme ministra vnútra grófa Júliusa Andrássyho krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Karol Hencz a obrátil pozornosť ministra na to, že ako táto krvavá demonštrácia, tak aj všetko búrenie robotníckej triedy pochádza len zo stránky vodcov odborných organizácií.

Odpoveď ministra vnútra.

V jeho odpovedi vyslovil sa minister, že on takú volebnú reformu zamýšlal snemu predostreť, ktorá aj socialdemokracii otvorí brány parlamentu. Obávam sa ale, že takúto reformu nemôžem teraz previesť v parlamente, bo socialdemokrati s jejich neslýchaným terrorizmom poburujú proti sebe. Čo sa týka krvavej demonštrácie, vláda zakročí s tou najväčšou energiou cieľom obrany životov a majetku. Pravda je, že socialdemokrati z odborných organizácií vyšli do roboty pustošenia. Jestli sa to ale opakovať bude, vláda rozpustí odborné organizácie.

*

My sme nenie nepriatelia sdruženia sa ľudu. Ľud má u nás právo sdruženia na zákonnom základe, toto ale zneužiť nesmie, ako to robia socialdemokrati. Nápadné musí byť každému, že vo veľkom rade lapených a zatknutých nenie Jakub *Weltner*, ktorý tú krvavú demonštráciu nasnoval. Zaiste sa bál o svoju drahú kožu a díval sa oknom, ako pobalamútení robotníci z revoloerov strieľajú a ako ich potom lapajú a do háreštu vedú. Podobne to robia všetci pôvodcovia krvavej vzbury a krvavých demonštrácií. Hľadia z ukrytého miesta, ako zavedený ľud pre jejich zločiny krváca a žaláre trpí.

BESEDNICA.

Testament.

Dľa cudzieho podáva: *Jožina.*

(Dokončenie).

V pekný mesačný večer spolu sedeli v podlubí. Dievčatko vzdychalo a ľutovalo, že je už koniec letu. Herrick ale za vhodný okamih naleznul, aby sa ho opýtal, že kde bude tráviť jaseň.

— Navrátim sa do zaprášeného úradu, — odpovedalo dievča.

— Do úradu?

— Áno! Tedy ani neviete, že som zamestnaná v jednej knihovni?

— Kde, v ktorej knihovni?

— V teórii.

Na tieto slová Herrick vstal hore a takto riekol:

— Veľmi pekne, ale to myslím, že sa napotom vy nenavrátite medzi vaše knihy.

Za chvíľu sa zamyslel. Potom ale pokračoval:

— Slečna, učiňme komédii koniec. Dovoľte mi vyznať, že viem všetko. Ja som nenie Herrick Vayne, ale John Herrick, váš bratranec. Prišiel som sem, abych vás našiel, a to sa mi aj podarilo. To však toľko znamená, že vás nekonečne zbožňujem milá Rose a včuľ som aspoň v tom položení, že môžem zodpovedať testamentu môjho ujčeka. Sľúbte mi, že budete mojou ženou a prosím vás, nehnevajte sa pre moju dôveru.

Miss Fielding meravo hľadela na Herricka, jako kto nieče nerozumie a riekla:

— To nerozumiem.

Herrick pokračoval ďaiej:

— Teda vy nie ste Rose Allen, nápadníčka?

— Poľutovania hodné, nie. Ja nie som Rose Allen, ale Rose Fielding, knihovníčka.

— No, ale vaše vlasy, postava, oči. Dovoľte, slečna, abych vám rozpovedal celú vec, lebo takto budete ma držať za nejakého šialenca.

S týmto potom rozpovedal všetko. Testament ujcov, rozhovor s fiškálom, avšak čím ďalej hovoril, miss Fielding ostávala vždy chladnejšou.

— Toto je omyl, pane môj. čo sa môže pridať v živote. Nabýdnutie je velmi pekné od vás, ale ja som nenie tá, ktorú vy hľadáte a tak následkom toho vaše nabídnutie nemôžem ani prijať.

A s týmto utiahlo sa dievčatko nazpät do svojej izby a tam ukrylo si medzi periny od sĺz mokrú tvár a začalo veľmi nariekať.

*

Herrick smutne sa vzdialil so svojou ranou, ktorú mu zavdala do srdca miss Fielding. Za isté bral, že sa nemýlil, že Rose Fielding nenie nikto iný, jako Rose Allen, ktorú on miluje. Celú noc prehadzoval sa na posteli, sen mu obchádzal oči.

Zpakoval si svoje veci a ráno vyšiel do prístavu, aby odcestoval. Tu však čakalo ho to prekvapenie, že sa zase stretnul so slečnou Rose, ktorá tiež bola hotová na cestu a vošla do lode. Priateľsky jeden druhého pozdravili.

— Dovolíte, slečna, abych vám pomohol pakle odniesť? — pýtal sa Herrick.

V tomto okamihu poklepal mu ktosi od chrbta na plecia, hovoriac:

— Ho, hó! Vy ste to? Poďte len so mnou. Vy a slečna. Dnes síce nebude sobáš.

Herrick vidiac neznámeho človeka, na jeho tváry rozlial sa hnev, pýtajúc sa ho:

— Čo chcete?

— Prosím, len ticho. Netreba hneď tak nahlas začiať. Poďte len so mnou.

— Za koho nás držíte a kto ste vy? Jako sa vy opovážite cestovateľov zatkýňať! — vykríkol s divým hnevom Herrick.

— Ja som policajný veliteľ lode a jestli viem dobre, vy ste Fred Irving a Hatty Mann. Milá miss, ani neprotestujte. Váš milý otec včera telegrafoval, aby sme vás doviedli domov, lebo vy s týmto pánom v tajnosti chcete vstúpiť do stavu manželského. Tajiť nemôžete, lebo opis osoby mám v ruke. Tieto vlasy, tie všetko prezradzujú. Prosím, nech sa páči so mnou ustávať, váš milý otec vás čaká.

Prirodzená vec, že na túto zajímavú vec shromaždil sa okolo nich celý regiment cestovateľov. Ohľadom na Herricka obstojne smiešne bolo toto dobrodružstvo, ale ho predsa mrzela táto nemilá vec. Slečna Rose sa však usilovala zo zábavlivejšej strany poňať položenie a smejúc sa, nasledovala policajného dôstojníka.

*

Prirodzená vec, že omyl čoskoro vysvitnul. Keď prišli na policiu, tam už čakali rodičia uskočeného dievčaťa, ktorí však nijako nepoznali v Rose svoju dcéru a zle-nedobre na policajného kapitáňa, že počím inú arretiruje, zatiaľ ich dcéra uprchne.

— Bože môj, Bože môj, včuľ Hatty odišla! — jajkala stará pani. — Ale jako teda aj môže byť takáto podobnosť a prečo ste nepovedali, že kto ste, prečo ste nehovorili?

Poneváč tieto slová stará pani upravila ku slečne Rose, v jej mene chcel odpovedať Herrick, ale Rose ho nazpät zadržala, hovoriac:

— Nechajte túto vec. Radšej čím skorej poďme do prístavu, lebo ešte zameškáme loď.

A tak aj odišli. Lež keď prišli do prístavu, loď na ktorej chceli cestovať, bola už odplávala a tak oni museli čakať. Poneváč ale obidvaja boli už veľmi hladní, vošli do jednoho prístavného hostinca.

— No, to bolo milé malé dobrodružstvo, — poznamenala miss Fielding.

— Áno, tá prekliata Hatty Mann, — poznamenal Herrick.

— Nech len zuteká, chudera. Takto zaiste je jej lepšie. A keď sa to nestane, včuľ ani ja by som nesedela tu pri vás. Kto vie...

Na tieto slová jej tvár ostala už biela, už zase jako oheň červená, zas sklonila hlavu a vtedy Herrick tak zbadal jako by do pekných modrých očí dievčatka bola sa vkradla jedna-jedna slza.

*

Po obede, jako práve chceli sa vzdialiť a Herrick otvoril dvere, k najväčšiemu jeho prekvapeniu zavadil sa do svojeho fiškála. Ani to nevedel, kde sa má podieť od podivenia. Fiškál, jako ho zazrel, hneď sa ho pýtal:

— Teda vy ste tu?

— Jako vidíte, áno.

— Podivne dobre sa môžete cítiť a jako vidím, nijak sa nedržíte tak jako zklamaní milenci.

— Zklamaní milenci?

— No, áno. Práve dnes som dostal list od Rose Allen, v ktorom to píše, že sa vydala za jednoho starého známeho. To však nepísala, že vy by ste boli ten starý jej priateľ, že s vami sa stretla, ale úfa, že vy nebudete mnoho dbať na peniaze...

— Nemám dbať na ne? — skríknul blažene Herrick. — Čo by som dbal včuľ o ne, keď sa chystám na svadobnú cestu.

CHÝRNIK.

Jubilárna slávnosť. Dňa 12. marca odbavovala sa v Košiciach a po celom biskupstve triročná pamiatka vysvätenia za biskupa osvieteného pána dr. Augusta Fischer-Colbrie. V sidelnom chráme slúžil z tejto príležitosti hrubú sv. omšu opát kanonik Karol Velky. Po pobožnosti v kostole kapitula dostavila sa pred osvieteným pánom biskupem pod vodcovstvom veľprépošta Edvarda Medveczkyho a pozdravila srdečne milovaného arcipastiera. Duchovenstvo sídelného mesta, predstavení škôl a katolíckych spolkov prišli tiež na poklonu ku oslavovanému pánu biskupovi. Veriaci a duchovenstvo slávili ostatne tento deň sami od seba po celom biskupstve a prosili Boha, aby horlivému arcipastierovi a láskavému otcovi dal hojných milostí a stáleho zdravia na mnohé roky.

Smrť. Alexius Somsák, farár z Erdőhorváthi, po 25-ročnom príkladnom a spasonosnom účinkovaní zomrel dňa 8. marca. Odpočinutie večné daj mu Pane!

Chýry zo Šariša. *Bardijov.* Čítací katolícky kruh dával dňa 2. marca zábavný večierok, na ktorom veľmi podarenú prednášku držal tunajší kaplán Eduard Szedlak o smutných následkoch pijanstva. — *Bolyár.* Maria Egerer, rodená Keczer, zomrela v 74. roku veku svojho. Franc Egerer, hlavný slúžny oplakáva v zosnulej svoju milovanú matku.

Chýry zo Spiša. Novoveský katolícky kruh sa začína aj o slovenský katolícky ľud starať a ho tiež prijíma do svojho lona, odkiaľ bol doteraz vytvorený. Už má 200 Slovákov za členov. Tak by maly robiť aj iné katolícke kruhy! — V Novej Vsi 19-ročný Ján Maczundra tak ubil s rúčkou metly istého Klincsáka, ktorý s jeho matkou spolu býval, po hlave, že následkom toho hneď zomrel. Klincsák si s tou ženskou pri pálenčenej sklenke fašangoval, potom sa začali vadiť a konečne nastala aj bitka. Keď ten mládenec večer prišiel domov, matka sa mu žalovala, že ju Klincsák ubil a to mu chcel vrátiť. Mládenca už zatkli. — Podolínska sporiteľňa dala za lanský rok svojim účastinárom po 8 percentov, 3 percenty čistého osohu obrátila na dobročinné ciele. — V Šmeksi bolo do 25. februára 457 zimných hostí. — 67. peší pluk, pri ktorom naši spišskí chlapci slúžia, už dňa 8. apríla ide do Viedne. — V Krompachoch po dlhšom trápení zomrel tamojší notár menom Eduard Gavulics. — V obci Nagykunczfalu, ležiacej blízko mesta Gölniczbánya, vypukol tifus a berie svoje obete. Dosiaľ zomrelo už sedem ľudí a mnoho je ešte chorých. Doktori ustálili, že zkazená voda potoka je na príčine. Pohrebiny a krstiny sú teraz tam zakázané. — V Novej Vsi sa Július Nádler, kupecký pomocník v posteli zastrelil. Príčina je neznáma. Zaiste nemal viery.

Návrat vysťahovalcov. Cudzí robotníci ešte vždy vo veľkých zástupoch opúšťajú Ameriku. V januári a vo februári tohto roku na loďach idúcich do europejských prístavov odcestovalo 109.151 ľudí. — Z Vrútok oznamujú, že dňa 12. marca z Oderbergu na dvoch osobitných vlakoch košicko-oderbergskej železnice prišlo sem asi 900 vysťahovalcov. Dňa 13. marca jeden osobitný vlak priviezol 600 navrátivších sa vysťahovalcov. Železničiari hovoria, že mesto Oderberg preplnené je navrátivšími sa vysťahovalcami.

Chýry z biskupstva košického. Na miesto v Pánu zosnulého Alexiusa Somsák, farára v Erdőhorváthi, poslaný je za administrátora kaplán Ján Molnár. — Ján Gasparik, kaplán z Gonczu, preložený jo do Sátoraljaujhelyu a na jeho miesto poslaný je za kaplána barón Július Jóssika. — K zastupovaniu nemocného kaplána sabinovského Georga Barna poslaný je novosvätený kňaz Mikuláš Bodnár. — Dr. Engelbert Mázy, okresný hlavný správca škôl, držal dňa 9. marca prednášku v katolíckom čítacom kruhu o rodinnej výchove dietok. Za veľmi podarenú prednášku a láskavú ochotnosť poďakoval sa predseda katolíckeho čítacieho kruhu, pápežský prálát a farár-kanonik v mene početných prítomných. — Prez pôst držia kázne: Franc Holló každý piatok maďarskú; Štefan Bodnár každú nedeľu slovenskú; v ko-

stole mníšiek P. Laurentius Prikl drží kázeň nemeckú. — Gróf Zigmund Ledochowsky, kanonik z Olomúca, zdržujúc sa v Košiciach, navštívil osvieteného pána biskupa. — Štefan Hartsár, komorník pápežský a tajomnik biskupský držal dňa 6. marca veľmi pedarenú prednášku v kruhu svätého Imricha o patronátskom práve v Uhorsku. — Ján Gáv, farár z Gálszécsu, obetoval na cieľ Jednoty Katolíckeho Ľudu 50 korún a na košické katolícke noviny 100 korún, ako slyšať katolíckemu kruhu Rákócziho v Prešove daroval tiež 50 korún. Dobrý skutok tento chváli sám seba. — Dr. Ferdinand Bernolák, známy muž chýrny a vysoko učený v judikatúre, jehožto dielo «O znovu upadnutí do hriechu» Vedecká Akademia Uhorska vyznačila, na prosbu osvieteného pána biskupa držal dňa 3. marca veľmi zaímavú prednášku v katolíckom autonomnom kruhu, ku ktorej dostavilo sa početné obecenstvo katolícke. — V katolíckom kruhu sv. Imricha u Pátrov Piaristov započal sa minulý týždeň sociálny kurz, na ktorom dr. Ján Enesy, professor Akademie a Franc Kelecsényi držia prednášky o mzde a kontraktoch robotníkov. — Štefan Simkovics, kaplán z Felsőolcsváru preložený je za kaplána do Košíc.

Zo spišského biskupstva. Novoveský (Iglov) farár František Rolny zostal opátom. — Jakub Lángh, levočský katecheta na reálkach preložený je za kaplána do Sedliackej Dubovej a na jeho miesto za katechetu vymenovaný je Jozef Krssák. — Preložení kapláni sú: Román Lukács z Dubovej do Matejoviec, Ondrej Farkas z Matejoviec do Levoče, Karol Machay z Kubach do Zázrivej. Bože im pomáhaj!

Chýry z Oravy. Katolícka Jednota utvorila sa v Nižnej. Hore sa zo spánku katolíci! Za Nižnou i iné katolícke obce majú isť! — Zo stoličnej pokladnice dalo sa na pohorelcov obci Sedliacka Dubová 250 korún a na skrze povodeň oškodených gazdov obci Dolný Štepanov tiež 250 korún. Spolu teda 500 korún. Také skutky milosrdenstva pohnú i Boha ku milosrdenstvu, čoho je veľká potreba. — Jána Golvoňa z Brezovice zaškrtila pálenka. Išiel totiž z jarmoku trstenského domov, ale dotatý od tej pekelnej žranice nevládal dôjst do svojej obce. Tu máte, milí občania, zase jeden príklad, mrtvolu besnej pijatiky! Keď by tí ľudia tak nepíjavali, veru by sa i lepšie mali, ale čože, keď židovských krčmárov viac milujú, než Boha svojho. Ráno sotva statok svoj obriadi, už decík, alebo dva-tri musí mať. Obed bez pálenky sa mu ani neráta. Od poludnia ale až do polnoci vysedí len v krčme. No a ešte keď je jarmok, vtedy len ukáže, ako on vie piť. Mieša, kým sa mu nepomieša, potom ale sa už len vála ako tá ošípaná v bahne. Pijaci, ale či vy znáte, že pijanstvom a korheľstvom vašim zpotvoríte a zpotupíte ten Boží obraz, na ktorý vás Boh nebeský stvoril? — V Oravke cez pôst každú sobotu bývajú veľké jarmoky na kone. Gazdovia, ktorí lacno popredali svoje staršie kone ešte pred pôstom, teraz musejú draho platiť za malé koníčky. — Do 9. marca rieky a potoky boly ešte pokryté kožuchom ľadu. Sanica ešte na niektorých miestaeh trvá. Sňah sa kde-tu topí, pomalíčky hynie a tak blíži sa už jaro, ktorému sa každý raduje a teší.

Levočské vyššie gymnázium. Mesto Levoča už od dávnych rokov súrilo postavenie jednej novej gymnaziálnej budovy, poneváč v XVI. století postavená a cieľom gymnázia slúžiaca stará budova je už v takom porúchanom stave, že hrozí stále nebezpečím a ani zdravotníckym požiadavkám nezodpovedá. Minister výučby gróf Albert Apponyi chcejúc odpomôcť tomuto neprajnému stavu, uzavrel, že starú budovu gymnázia dá zrútiť a na jej mieste dá postaviť novú, požiadavkám modernej doby zodpovedajúcu budovu pre vyššie gymnázium. Nová budova levočského katolíckeho vyššieho gymnázia bude stáť asi 400 tisíc korún. Predpráce ku stavbe sú už v prúde. Minister osvety so zhotovením plánu novej budovy levočskéhe gymnázia poveril budapeštianskeho umeleckého staviteľa Alfréda Hajósa.

Novšia sedliacka vzbura v Rumunsku. Z Bukareštu oznamujú, že rumunskí sedliaci sa znovu začínajú búriť. Sedliaci sú nespokojní s novým zákonom o majetkoch, ktorý parlamentárny výbor za mesiace pojednával a ktorý potom vyslanecká komora pred Vianocami s viac opravami aj prijala. Rumunskí sedliaci od prvopočiatku nedôverovali v novom zákone, ktorý ich žiadosťam nevyhovel v takej miere, ako si to oni žiadali. Menovite v Moldave sú sedliaci veľmi nespokojní s novým zákonom a svojej nespokojnosti zo dňa na deň dávajú hlučnejšie výraz. Vrenie medzi sedliakmi nabýva vždy väčších rozmerov, tak že vláda musela porobiť ďaleko siahajúce poriadky, aby sa rozhorčení sedliaci nevzbúrili. Minulý týždeň večer do severnej Moldavy vyslali vojsko na potlačnie vzbury sedliakov. Rozpoloženie menovite v okrese Doroboj je nebezpečné. Súdiac dľa okolností, v každom okamihu môže vypuknuť v Rumunsku sedliacka vzbura.

Nebezpečná deva. Na požiadanie petrohradského štátneho zástupníctva new-yorská policia zatkla minulé dni jednu ruskú revolucionárku menom Olgu Stein. Obviňujú ju, že tajnosti ruskej flotty a armády, o ktorých sa dozvedela podplácaním, prezradila iným štátom. Americké vrchnosti sú tej mienky, že vydanie devy za takýchto okolností urážalo by americký zákon, zato ale predsa zaviedli proti nej postup cieľom vydania preto, že defraudovala 100.000 rubľov. Deva do zakončenia postupu ostane vo vyšetrovacom väzení.

Osudný sen. Domácemu sluhovi Jánovi Lénárdovi v Nagybecskereku minulý týždeň v noci snívalo sa o zbojníkoch, že ho títo prenasledujú. Medzi tým prišla ku nemu gazdiná menom Maria Schaffian a ho pre niečo zobúdzala. Sluha z tuhého spánku vyrušený v polosne myslel si, že má do činenia skutočne so zbojníkami a poneváč mal vždy pri sebe revolver, vytiahol tenže z pod podušky a vystrelil. Keď sa ale celkom zo sna prebudil, videl, že strelil nie na zbojníkov, ale na jednu ženskú, ktorú guľa na bruchu ranila. Rana gazdinej je smrteľná. Sluhu zatkli.

Chýry zo Šariša. *Prešov.* Matej Ublárik, predseda kráľovského súdu a predseda katolíckeho kruhu Rákócziho dňa 25. februára odbavoval svoje meniny, z ktorej príležitosti premnohí osobne mu vyjavili svoje blahoželania, v katolíckom kruhu Rákócziho dali vo veľkej dvorane na poctu vítečníka večeru, na ktorej súčastnilo sa do 70 členov. — Jozef Hovan, prépošt-kanonik jágerský, ako to so žiľom dávame na vedomie, dňa 4. marca usnul v Pánu v 71. roku veku svojho. Nedávno sme spomenuli, že 10.000 korún daroval na prešovské dobročinné ciele. Odplať Boh dobrodincovi ľudu veľké dobrodenia jeho, večnou slávou. — Mikuláš Rusznák, professor bohoslovia v Prešove vydal spis o grécko katolíckom alumneume. Z tohoto spisu vidno, že tento ústav založili nielen biskupi prešovskí a ľud grécko-katolíckeho obradu, lež že k tomu v prvom rade prispeli primas Uhorska Ján Sczitovszky a iní rimsko-katolícki biskupi. Ústav tento sa časom zmohol, včuľ ale potrebuje kaplnku, z ktorej príčiny patriční správcovia ústavu obracajú sa na katolícke obecenstvo a prosia o láskavé milodary. — Dr. Georg Ghillányi, ktorý ako syn horlivých katolíckych rodičov, chvalitebne a príkladne účasť berie vo všetkých pohyboch katolíckych, zasnúbil si slečnu Margaretu Lakner, dcéru bývalého lekára prešovského Árpáda Lakner. Daj Bože milosti a hojného požehnania zasnúbeným. — *Zboró.* Stoličný gazdovský spolok s podporou ministra orby Ignáca Darányiho založil školu k vyučovaniu vyhotovenia hudobných píšťaliek; posiaľ učí sa tomu 10 chlapcov pod návodom jednoho majstra. — *Sztankahermány.* Hrozne tu zúria choroby šarlach a difteritis, tak že prez deň aj viacej detí zomre. — *Harapkő.* Pre osýpky zatvorená je tu škola. — *Malczó.* Ondreja Lamancsik, 18 ročného paholka, neznámy bezbožník udériľ nenadále po hlave a zavraždil ho. Vražda bola zaiste z pomsty zpáchaná, dedinskí mládenci totiž radi ukrývajú vo svojom srdci pomstu a pomstia sa aj pri zavdanej príležitosti. Hnev, nenávisť a pomsta ale vždy majú smutné následky, lež mládenci vzdor tomu nechcejú krotiť svoju surovosť a prípadné urážky odpustiť po kresťansky.

Katolícky Tovaryšský Spolok v Bánovcach dňa 16. februára riadil tanečnú zábavu spojenú s divadelným predstavením. V maďarskej reči predstavené bolo: «A nyomda hiba», v slovenskej reči: «Zakliata kňažna». Že herci a herečky jak úplne zodpovedali svojim úlohám, to dokázali tie mnohé a neustávajúce potlesky, s ktorými početné obecenstvo odmenilo unovanie hercov. Chvalitebne a šikovne zahrali svoju úlohu: Vilhelm Jedlicska, Jozej Tegelhoff, Ján Skultéthy, Andrej Balázsovjech, Andrej Harinek, Jozef Mistyina, Michal Zsittnyan, Anton Hassó, Anton Szomolányi. Pochvalu musíme ale vzdať i tým slečnám, ktoré tiež výborne zastaly svoje miesto, menovite: Anička Laurinyecz, Marienka Benyacska, Anička Ivánka, Anička Szokola, Štefánia Benyacska a Anička Horinek. Že jak výborne sa zábava podarila, dokazuje i to, že prijmov bolo 400 korún 46 halierov, z čoho 200 korún sa obrátilo k nadobudnutiu spolkovej zástavy. — Pri zábave nadplatili: Július Jánoky-Madocsányi, krajinský vyslanec, 10 korún; Jozef Mihálik, nitriansky kanonik 10 korún; Ján Zamaróczy, hlavný slúžny 10 korún; dr. Adalbert Wranovich, pravotár 10 korún; Ján Kapsz, dekan-farár 5 kor.; Alojz Gerdenich 5 korún; Michal Benyő, kaplán 2 kor.; Štefan Zsittnyan 1 korunu. Pán Boh zaplať štedrým a láskavým dobrodincom.

Predali si sinagogu. Jablonskí (Orava) židia svoju drevenú modlitebnicu i s gruntom odpredali jednemu tamojšiemu gazdovi. Celé okolie Jablonky len na tom rozmýšľa, že čo to má znamenať. Či to židia z Jablonky i z okolia idu vyvandrovať a či to idu novú modlitebnicu — zo zlata a striebra — si vybudovať? Ku vyvandrovaniu šťastlivú cestu im tak z ďaleka jako i z blízka prajú; v tom druhom páde ale by veru tí židia dokázali, že sa veru už haňbili za svoju — len drevenú — modlitebnicu a že teraz na znak svojich stotisíciek skvostnejšiu si vymurujú, čo by zase bolo znakom jejich hlbokého zakorenenia sa u nás. Keby sa vysťahovali od nás preč, to by bolo pre celé naše okolie to najlepšie a veru nejeden si z hlboka povzdychne: ... ale nás zbav od zlého!

DOPISY.

Z Prievidze.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kresťane».

Radosti plnú zvesť počuje ctené čitkteľstvo, totižto tú, že náš hlavný slúžny Dolfo Abaffy sa stal privržencom kresťanskej ľudovej strany, proti ktorej doposiaľ tak jednal, ako len mohol. On ale konečne nahliadol, že proti kresťanskej ľudovej strane nemôže bojovať poriadny kresťan. To jo vždy chvalitebná vec, keď kto svoju chybu alebo mýlku nahliadne a chce napraviť to, čo zavinil.

Drahí roľníci, ktorých ešte vždy vodí tá prekliata čertovica, nech sa vám už raz oči otvoria. Nech vám otvorí oči príklad pána slúžneho Dolfa Abaffyho, ktorý pána Kolomana Brestyenszky za toho najlepšieho ablegáta a kresťanskú ľudovú stranu za tú najlepšiu stranu pokladá. Hej, myslí nejeden, keby tej čertovice nebolo. Nuž, keď ty na čertovicu budeš ohľad brať, tak ťa aj čert uchytí. Preč tedy s lakomstvom za pálenkou, preč so strachom pred notárom, preč so srachom pred úžerníkom. Každý jeden kresťan-katolík nasleduj hlas svojeho svedomia kresťanského.

My sa nevýslovne tešíme, že je pán slúžny Dolfo Abaffy v našom tábore. Veď i jeho dvaja bratia boli horlivými bojovníkami našej blahonosnej kresťanskej ľudovej strany. S Bohom! *Ján V.*

***

Pudmerice.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Kresťane».

Svätý Pavel apoštol, napomínajúc veriacich ku miernosti, počestnosti pri zábavách telesných, hovorí: «Či jete, či pijete, všetko na česť a chválu Božiu konajte». My Pudmeričania, nasledujúc radu tohoto veľkého apoštola, spravili sme si na posledné fašiangy zábavu naozaj počestnú, ktorá veru mnohých odtiahla od židovských krčiem, následkom čoho slávnosti Bachusove u nás veľmi mizerne vypadly! Pričom starý Bachus prišiel o svoju chválu a česť a židovskí krčmári o svoj kšeft. Hja, tak sa časy menia, tak tento svet beží!

Náš «Katolícky Kruh» totižto usporiadal nám divadelné predstavenie. Hralo sa ochotnícke dielo od Fr. Urbánka: «Strýdža z pod hája». Hru predniesli naši driečni šuhajci a švarné dievčiny, totižto: František Križan, František Tešovič, Imrich Kovačovič. Vilhelm Križan, Karol Bednárik, František Szabo, Štefan Oscitý a Ján Gašparovič, mládenci; potom Alžheta Tčrök, Maria Kovačovič, Františka Majdán, Maria Oscitý, Maria Danihel, Anna Ferenčák, Anna Kovačovič a Anna Rajkovič, panenky. Divadelné predstavenie viedli pod dozorom dôst. páua J. Jankoviča, farára a predsedu «Katol. Kruhu» nášho, p. J. Toller, náš učiteľ a organista a Ján Augustovič, knihovník nášho úverkového a potrav. spolku. Naši driečni herci hrali výborne; pekne a zretedlne rečnili, šikovné pohyby robili, pekne spievali — a to všetko tak účinkovalo na poslucháčov, že s napnutou pozornosťou počúvali a ačpráve sa predstavenie 10 ráz dávalo, vždy bolo plno hosťov nielen zdejších, ale i prespolných. Sláva našim hercom! Nech len netratia chuť i pre budúcnosť, veď keď sa aj trochu potrápia, slúži im to k pochvale a vydobýva im úctu zo strany poslucháčov zdejších i prespojných. Srdečne ďakujeme i pánom riaditeľom divadelného predstavenia za ich unovanie, nech im to Boh odplatí.

Naša podarená fašiangová zábava otvorila oči i našim protivníkom. A veru musia uznať, že čo píšu «Ľudové Noviny» a «Slovenský Týždenník» to sú len fabule a zlomyselné luhaniny. Kresťanská ľudová strana, ktorú menované noviny tak veľmi tupia, znižujú, splodila katolícke kruhy, úverkové a potravné spolky atď. ktoré ústavy teraz tak blahodarne účinkujú vo vlasti našej za blahobyt kresťanského ľudu. Sem sa, bratia, nazpäť pod zástavu kresťanskej ľudovej strany! Zanechajte skalické «Ľudové Noviny» a «Slovenský Týždenník», vezmite «Kresťana» do ruky a pilne ho čítajte, bo je to náš starodávny bojovník a úprimný priateľ. Kresťanskí ľudáci, obzvlášte ich vodcovia, sú tŕňom v očiach socialistov a národniarov; potupy a hanoby kydajú na nich. Nuž, drahí bratia Pudmeričania a okolití susedia naši, či náš pán farár a učiteľ organista za ich horlivé účinkovanie zaslúžia také nádavky, akých sa im obom pri posledných voľbách za to že boli horlivými ľudákmi, dostalo? Či to je «Pán Boh zaplať?!» Hej, ľúto nám je týchto zvedených bratov našich! Hej, ako si žiadame, aby medzi nás zase predošlá láska a svornosť zavítala! Preto keď ku koncu predstavenia zanôtili naši driečni herci tú dojímajú, duchom zbožnosti nadchnutú, srdcia naše hlboko prenikajúcu, krásnu pieseň:

Bože nám pomáhaj, všetko nám dobré daj,
Tvoje sväté meno, nech je velebeno.

vtedy nám poslucháčom predstavily sa v duchu tie strašné príšery terajšieho veku; tí krvožížniví nepriatelia kresťanského ľudu, tí vlci v ovčej koži: socialdemokrati, anarchisti a všetci tí, ktorí s menovanými za jeden remeň ťahajú, ktorých všetkých jeden spoločný cieľ vedie: vyplieniť kresťanskú vieru zo srdca nášho dobrého slovenského ľudu. Slzy zalialy nám oči a ústa naše vrúcnym, zbožným citom šepotaly so Žalmistom Pána našho:

Pán je sila ľudu môjho
a obranca spasenia Pomazaného svojho.
Spas ľud svoj, ó Pane, a požehnaj dedictvu svojmu:
a spravuj ich a vyvýš ich až na veky. (*Žalm 27.*)

Pudmeričan.

***

Ösvényes.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresťane».

Dňa 8. marca o 3. hodine popoludní vydržiaval tunajší potravný spolok, ktorý bol založený roku 1905. a ktorý dvom našim židáčkom veľmi oči kole, svoje ročité valné shromaždenie, ktoré zahájil miestny pán farár Karol Czivány, čo riaditeľ a zakladateľ jeho tým cieľom, aby podal zprávu zo šafárenia a účinkovania spolku z minulého roku 1907.

Prv ale, nežli by sa bolo toto valné shromaždenie započalo, v užšom zasadnutí riaditeľstva, ktoré pozostáva zo troch údov, a síce pána Karola Czivány, Jána Kozák a Ondreja Olejko; ďalej z dozorného výboru, v ktorom sú: Martin Bobola, Juro Holaň, Martin Mizera, Ján Mlich, Štefan Olejko, Ondrej Tarana a p. Bertalan Tittel, učiteľ-organista, jako pokladník a spolkový notár, ustálil tu spolu s výš menovanými súvahu a podiel čistého výnosu medzi účastinárov rozdeliť sa majúceho.

Predne oznámil, že spolkový majetok obnáša 6806 korún; všetkých údov spolu je 156 a účastín 393, medzi ktorými je 90 jednokorunových z toho ohľadu, aby aj chudobnejší občania mohli vstúpiť za údov spolku a požívali výhody kupovania; lebo dľa spolkových stanov tí, čo nemajú účastinu, v sklepe kupovať nesmejú.

Čistý výnos obnáša 507 korún 60 halierov, ktorý je nasledovne podelený: ku reservnému fondu sa pri-

dalo 150 korún; na každú jednu účastinu pripadlo 5 percentov dividendy, čo činí dohromady 170 korún 50 halierov; na prinavrátenio od kúpy 3 percenty, dohromady 137 korún 10 halierov a tak zostáva ešte 50 korún, ktoré na návrh pána hlavného riaditeľa, jako dozorný výbor, tak aj všetci účastinári venovali obrátiť na zaopatrnnie učebných prostriedkov pre rimsko-katolícku školu; za čo nech prijmu srdečné Pán Boh zaplať!

Potom pán hlavný riaditeľ vľúdnymi slovami napomínal údov spolku, aby sa mierne a čestne chovali, žeby nebol prinútený použiť tie prostriedky, ktoré sú v stanovách obsažené a ktoré určite hovoria, že taký spoluúd má byť s prinavrátením jeho účastiny zo spolku vytvorený, jako sa to — bohužiaľ — s jedným už aj stalo.

Konečne podotknul, že následkom vylozovania on jako riaditeľ vypadnul, aby si spolok vyvolil jednoho úda, načo tam shromaždení jednohlasne a s veľkým oduševnením znovu pána farára vyvolili. Ku uhodneverneniu zápisnice boli vymenovaní Ondrej Blaho a Juro Tarana.

Keď končím tento môj dopis, v mene všetkých údov z úprimného srdca privolávam: Nech živí Boh všemohúci jak riaditeľov, tak aj dozorných výborníkov na mnohé roky v dobrom zdraví, žeby náš potravný spolok k rozkvetu a blahobytu obce spravovať a riadiť mohli! *Známy.*

***

Szepesófalu (Stará Ves, Magura).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Stará Ves je centrumom, stredišťom našej — z 34 dedín pozostávajúcej — Magury. Právo na vydržiavanie jarmokov v celej Magure má len samá Stará Ves a preto je veľmi potrebné, zvlášte všetkým Magurčanom, ba aj iným Spišiakom istotne vedieť čas vydržiavania jarmokov. S dovolením ministra obchodu sa toho roku v Starej Vsi jarmoky v nasledujúce dni budú vydržiavať: na miesto 28. marca 31. marca, na miesto 23. mája 26. mája, na miesto 27. júna 23. júna, na miesto 1. augusta 4. augusta, na miesto 3. októbra 13. októbra a na miesto 5. decembra 15. decembra.

Stará Ves má aj sporiteľňu, ktorá mala lanského roku 12.947 korún 14 halierov čistého osohu; účastinári dostali po 14 percentov, to jest od sto korún 14. A napriek tomu ešte vše 8 percentov berie od požičiek. Na dobročinné ciele obrátila sporiteľňa vlani 101 korún. Aj to som počul, že sporiteľňa dala zhotoviť podobizeň (fotografiu) nebohého Jakuba Hillaya, farára matašovského, ktorý za 21 rokov ako úd direkcie pri nej účinkoval a ju uložila v radnej sieni.

Nedávno zomrel tam jeden žid, menom Littmann, ktorý za mnohé roky bol rychtárom v Sublechnici a ktorého v jaseni v Starej Vsi tamojší židia s pomocou jedneho poľutovania hodného gazdu za stoličného výborníka vyvolili. Následkom jeho smrti bude o nedlho v Starej Vsi zase voľba na jednoho stoličného výborníka. Tak sa zdá, že sa dačo tajného chystá.

Kresťania okresní, my sme vo väčšine, nám patrí miesto v stolici a nie kadeakému krivonosovi. *Volič.*

***

Ujbesztercze.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Po iné roky bolo na koniec fašiangov toľko kriku a lomozu po krčmách, že to bolo už mnoho. Teraz bolo ticho. Ani len muzika nehrala. Hlavný pán slúžny nedal k tomu dovolenie, čo je zaiste chvalitebné. Pri sv. missiach sme sa odriekli páleného a tento sľub aj zadržať chceme. Pri muzike by ale ľahko jedon alebo druhý zabudnul na to, čo sľúbil. Na miesto daromného hulákania a leňošenia po krčmách sme si každý svoje práce konali. Jedni drevo sbíjali v plte a chystali ku jarnému plaveniu; iní zase trus vyvážali na svoje roličky po vrchoch roztratené. Dozaista žiadon neobanuje, že takto zúžitkoval tieto dni. Vo fašiangový utorok sme mali aj shromaždenie. Pán dekan svolali nás do školy cieľom sriadenia «Jednoty Katolíckeho Ľudu». S napnutosťou počúvali sme krásnym slovám nášho obľúbeného a starostlivého pastiera Eduarda Gily, ktorý s apoštolskou horlivosťou vyzýval nás, aby sme vstúpili za členov do «Jednoty Katolíckoho Ľudu». Pán organista Alojz Podivinszky držal po ňom prednášku o právnej podpore, ktorú členovia od «Jednoty Katolíckeho Ľudu» obdržať môžu, ba naši mnohí ju už aj obdržali. Hneď tam na mieste shromaždenia dalo sa nás zapísať 65 do «Jednoty Katolíckeho Ľudu». A bude nás vždy viac a viac, jaknáhle tomu aj ostatní porozumejú. Lež, priatelia moji, neváhajte, ale čím skorej pristúpte do táboru Jednoty. *Bystričan*

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provodzovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovernenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Od Kovariec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

Náš pán farár už banuje, že pri poslednej voľbe s tymi odpornými liberálmi držal, sľubuje, že budúcne vernosťou k ľudovej strane napraví túto chybu, ktorá aj naše svedomie tlačí, poneváč my sme všetci hlasovali tam, kde aj páni krivonosí celého okolia nášho. U nás by sa zišiel taký bojovník ľudových zásad, ako čestný roľník Jozef Babčan, občan to súsedných Solčian, ktorý bol za 30 rokov rychtárom; teraz ale jeho syn rychtaruje v Solčanoch. Ináče náš kraj nenie veľmi zámožný. Naša obec leží medzi Oponiciami a Čaládkou, kde bydlia skoro samí priatelia Luthera. Títo chasníci sa nasycujú táraninami «Slovenského Týždenníka» a tak sa nedivme, že oni vždy sťa úhlavní nepriatelia hlasujú proti kresťanskej ľudovej strane. Pri voľbe poslúchajú kovarckého notára, sťa regrúti kaprála. Keby človek cez rieku Nitru preskočil, už by skoro v Ludaniciach bol, kde veľmi spasonosne a blahodarne účinkuje pán farár dr. Pavel Jantauš, ktorý vraj — ako mi to povedal jeden tunajší občan — proti katolíkom musí brániť práva katolíckej školy. Pod slúžneho do Topolčian patríme. My sme ináčej tak spokojní ľudia, že sa ani neponosujeme, keď nám nič nechybuje. *Ľudák.*

Veľkonočný spoločný výlet do Rímu. Cesta: Budapest—Fiume—Ancona—Loretto—Rím, Florenc—Venedig—Budapest. Ceny súčastnenia: I. trieda 350 korún, II. trieda 200 korún, III. trieda 180 korún, v čom je už zarátané aj celé zaopatrenie. S týmto spojeno riadi sa spoločný výlet cez Neapol—Cairo do Jeruzalema a nazpät. S programmom ochotne slúži «Cestovný podnik uhorskej úč. spol». (Magyar Utazási Vállalat R. T) Budapest, IV. Eskü-ut 3.

Krajinská jubilárna púť pohne sa dňa 3. mája bežiaceho roku do Lourdesu pod protektorátom osvietenej panej grófky Belovej Szapáry a pod duchovným vodcovstvom veľkomožného pána kanonika Alexandra Gaibl. Návrat pôjde cez Rím, kde behom pobavenia sa cez tri dni pútnici dostavia sa na poklonu u sv. otca. Smer cesty: Budapest—Viedeň—Salzburg—Innsbruck—Buchs—Einsiedeln — (milostné miesto) — Genf—Lyon—Cette—Lourdes— (milostné miesto) —Ancona—Fiume—Budapest. Ceny: I. trieda 550 korún, II. trieda 450 korún, III. trieda 260 korún. — Zdržovanie sa: Einsiedeln 1 deň, Lyon 1 deň Lourdes 4 dni, Marseile 1 deň, Rím 3 dni, Loretto pol dňa. Prihlásiť sa možno u veľkomožného a prevelebného pána kanonika Alexandra Gaibl (Pozsony, Káptalan-u. 3.). Lehota prihlasov do 25-ho apríla 1908.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáliž je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky?* — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prostredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete».

Spisy redakcii zaslané.

Veľmi vrele odporúčňme nákladom Spolku sv. Štefana vydané, nasledovné diela:

1. **Cesta do pekla vedúca.** Cena 6 halierov.
2. **Hrdinská láska.** (Neslobodno luhať.) Cena 10 halierov.
3. **Lurdské pamiatky.** Cena 40 halierov.
4. **Viera je od všetkého drahšia.** Cena 16 hal.
5. **Betka Škvarák.** (Nehraj sa so šťastím.) Cena 6 halierov.
6. **Slepý kôň.** (Boh zaplatí každému.) Cena 6 hal.
7. **Zivotopis pápeža Piusa X.** Cena 12 halierov.
8. **Maj chrám Boží v úctivosti.** Cena 6 halierov.
9. **Skrytý poklad.** (Časté sväté prijímanie.) Cena 16 halierov.

Objednať možno vo Spolku sv. Štefana (Budapest, VIII., Szentkirályi-utcza 28.)

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok ... ... 4 koruny
na pol roka ... ... 2 koruny
na štvrť roka ... ... 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Odkazy redakcie.

P. F. R. A. L. Neuvereinilo sa, bo nebolo posiať možno. Aknáhle bude miesto, uverejníme.

P. A. P. Ďakujeme. Maličkosť ostala na budúci týždeň.

P. Dopisovatelia. Nitriansko. Pošlite, prosíme, zase voľačo smutného.

Zvedavý. Nagyszombat. Že prečo neodpoedáme? Majte len trochu trpezlivosti, dostane odpoveď a to takú, ako si zaslúžil.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 18. marca.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica:* tisská K 22·85—24·85, stolnobelehradská K 23·15—24·05, peštianska K 22·55—24·15, banátska K 22·65—23·85. — *Raž:* prvotriedna K 21·20—21·30, druhotriedna K 21·00 do 21·10. — *Jačmeň:* prvotriedny K 15·00—15·20, druhotriedny K 14·80—15·00. — *Ovos:* prvotriedny K 16·30—16·60, druhotriedny K 15·80—16·00. — *Proso:* K —·——·—. — *Kukurica:* Kor. 13·45—13·70. — *Repica:* —·—K ——·—.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	17·90	17·70	17·50	17·30	17·10	16·80	16·50

č.	7	7½	8
K	15·90	14·70	8·90

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6·70, hrubé K 6·80.

Ďatelinové semä: čistené K 150·00—180·00, lucerna čistená K 136·00—160·00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·50—4·70, žlté K 5·10—5·30 za 100 kilov.

Strova: Fazuľa veľká biela K 14·90—15·60, miešaná strakavá K 12·00—13·00. — *Hrach:* nelúpaný K 28·00—30·00, lúpaný K 23·00—43·00. — *Šošovica:* čistená K —·——·—. — *Konopné semä:* K 26·00—27·50. — *Mak:* K 70·00—74·00. — *Rasca* (kmín): Kor. 116·00——·—. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K —·——·—, srbské (100 kusové) K 44·25—45·00.

Lekvár: srbský K 34·00—35·00, slavonský K 54·00 do 55·00 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 38·00, fiumánsky White-Star (***) K 32·00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 78·25 do 78·75, kockový K 80·25—80·75, žltý K 78·25—78·75 za 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 138·00—139·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 108·00—109·00, 3-kusová K 114·00—115·00. vidiecka K —·——·— za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo velkom K 162·50 do 163·50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 54·00—55·00.

Vajcia: prima uhorské K 68—69, podlejšie K 63 do — jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy kŕmené K 1·70—1·80 kilogr.; kurence k smaženiu K 2·80—3·40, kurence k pečeniu K 2·00—3·40, sliepky na polievku K 4.00—4·80 za jeden pár.

Maslo: k čaju K 2·70—2·90, k vareniu K 1·90—2·10, syr 24—34 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Slabosť

nervoznosť, krče, klopanie srdca neznáme od kedy potrebujeme Fellerov Elsa fluid. Jeden tucet na probu 5 K franko. O jednajme u V. Eugena Feller, Stubica, Kostolná-ulica 18 číslo. (stolica Zahreb.)

Dada.

3 rokov záruka na písme.

Nie viacej v zivote!

poskytuje sa príležitost za velmi lacnu cenu

miesto K 18. len K 8.

K 8.— miesto K 18.—

kúpiť krasné, povodné gloria striborné, anker remontoir hodinky pre pánov, v pevnom bohato ritom o álení s duplovanou pokrývkou s fajným preskúmaným strojom na desať kamenoch chodiacim.

S peknou retiazkou s oveskom K 10.—. Fiežе hodinky elektro zlato K 9.—. Meteor-Tulla K 7.90. Výlučný vývoz s postovou dobierkou, vývozný dom hodín

Henrik Weiss

Wien, XIV/3. Sechshauserstr. 5/a.

Švindlerských reklamov a vychvalovaných bezcenných padelanin treba sa varovať.

Bez učitela, učenia bez poznania nôt môže každy na mojej

„Accordeon trúbe“

Novota!

hrať piesne, tance, marše. Ku svaťbám, príležitostným zabavám vyletom atd. odporúča sa navrelej. Stroj má 10 tastiek, 20 hlasov 2 basklapky, a kostuje 1 Kus so školou kn samočuenin leu 2 K 50. 3 kusy 7 K. Accordeon najfajnejšícho dorobu a s najlepšum hlasmi kus K 3.60. Rozposiela s poštovou dobierkou alebo pri predbežnom zaslaní ceny

Hanus Konrád

cis. kral. dvorný liferant vývozný dom muzikálných strojov **Brüx No 1049.** (Čechy).

Cenník s viac než 300 obrazmi darmo a franko.

2″ Borove foršty

odporuča 3—4. — Vagony zdravé na obloky, vykladania magazinov a stodôl, kubik šuch po 70 krajc., na stanici Rózsahegy u Jána Kralicsek.

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohate illustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a striebornych predmetov ako aj hudobnych nástrojov. — Svajcarsko pôvodny system Roskopf patent K 5, Registrované «orel» Roskopf nikel remontoar K 7.

I. hodinová fabrika cis a k. dvorny doposielabel

Hans Konrád Brüx No. 400 (Cesko.)

Koho bolí hlava nech potrebuje **Beretvás MIGRAIN pastilly** ktoré za 5 minút zastavia i to najkrutejšie bolenie hlavy

Dorába Tomáš Beretvás lekárnik Kispest.

K dostaniu v každej lekárni a drogerii. K dostaniu v každej lekárni a drogerii.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Odporuča pri uplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, taktiež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čistenin.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

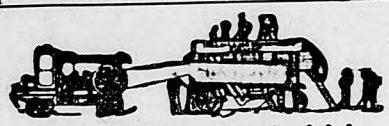

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchejší a najdokonálejší mlátebný stroj oritomnosti !!

Bez strojníka lahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domámi slamou krytymi. Cielom rozšírenia tychto najnovších strojov vymieňaju sa staršie parostroje.

Osobytná trieda pre stroje polného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlatenin a ku sietin adt.

O nedostyžiteľnéj zvláštnosti tychto strojov podáva zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmohradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cennik na žiadosť zdarma a franko.

Najlepšie budičky

Registrovaná známka „Adler-Roskopf-Alarm“ k dostaniu len u mojej firmy.

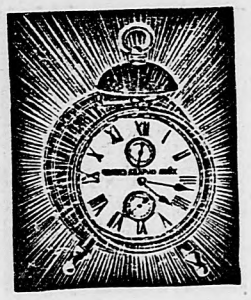

Záruka 3 rokov na písmo.

S 1. zvonkom, ocelova kotva a zástavidlo K 3.80. — S osvetleným v noci číselnikom K 4.20. S 2. zvonkami, ocelová kotva a zastavidlo 4.40. — S osvietenym vnoci číselnikom 4.80. Súbežné budič hodin 2.90. S osvietenym vnoci číselnikom 3.30. Záruka 3 rokov na písme. — S tovarom nespokojným vratiá sa peňaze. Rozposielanie s pošlovou dobierkou.

Prvá hodinová fabrika Brüx **Ján Konrád** cis. a kráľ. dvorný liferant v **Brüxi** č. **696.**

Žiadajte si moj hlavný cennik s 3000 vyobrazeniami franko a zdarma.

Oznamy prijíma administrácia „Kresťana“ BUDAPEŠŤ, Szentkirályi-ul. 28/a.

Dobré harmoniky kor. 4·80.

Odpredaných 50.000 kusov.

Žiadne útraty cla Záruka. Zámena povolená.

Návrat peňazi.

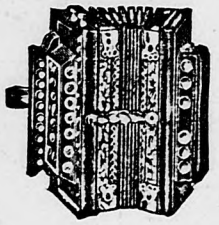

No. 300 3/4 10 tastiek, 2 registre, 28 hlasov, velkosť 24×12 cm. K 4.80.
No. 657 1/4 10 tastiek, 1 registre, 28 hlasov, velkosť 30×15 cm. K 5. 0.
No. 656 3/4 10 tastiek, 2 registre, 28 hlasov, velkosť 30×15 cm. K 5.20.
No. 305 3/4 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, velkosť 24×12 cm. K 6.20.
No. 663 1/4 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, valkosť 31×15 cm. K 8.—.

Záruka za peknú a spravnú robotu. — Rozposielanie s poštovou dobierkou. — Cis. a kráľ dvorný liferant

JÁN KONRÁD

rozposielajúci dom hudobného tovaru **Brüx** číslo **697.** (Čechy).

Hlavný cennik s 3000 vyobrazeniami na žiadosť každému franko a darmo.

Vincenca Mozsny

dielňa na shotovenie organov

POZSONY

Stefánia-cesta 29. (vo vlastnom dome)

Odporúčia sa k vyhotoveniu každého druhu organov pre kostoly dľa najnovších slohov.

Hotové organy sú vždy k dostaniu!!!

Nápravy prijmaju sa prí najvýhodnejších podmienkach s prevedením a pod zárukou.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s akou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčom stupni a prevyšuje vsetko, o sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

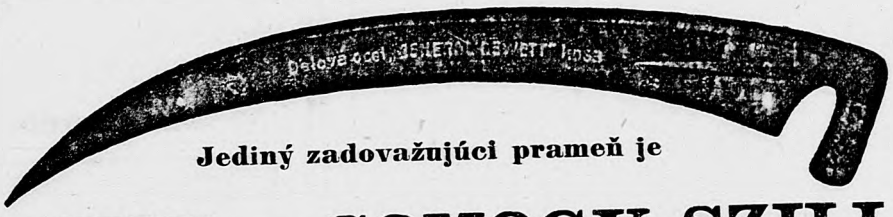

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Ceny kosy generála Devetta z delovej ocele sú:

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generala Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí) Pravá novota! Vyznačená koša zťahujúcim klúčom 20 kr. «Diadal» náčinia ku nakutin, kladivko, a penka 85 kr. Amergansky brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepší 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobytnú vzáctnu výhodu. — Každý nech si žiada cennik na dopísnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.

Diamantová ocelová britva trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. v Budapesti, VIII., Szentkirályi-utcza 28/a.